

prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Cantemir – Sv. Caitaz

instanța de apel: Curtea de Apel Cahul – V. Movilă, N. Veleva și E. Dvurecenshii

Î N C H E I E R E

04 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului
judecători

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Cazacu Nicolae,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cazacu Nicolae împotriva Consiliului raional Cantemir cu privire la constatarea faptului juridic de confiscare a averii în urma represiunilor politice,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de Cazacu Nicolae și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 02 mai 2017, prin care cererea a fost respinsă

c o n s t a ț ă :

La 15 noiembrie 2016 prin intermediul factorului poștal Cazacu Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Cantemir cu privire la constatarea faptului juridic de confiscare a averii în urma represiunilor politice.

În motivarea cererii Cazacu Nicolae a indicat că la 23 noiembrie 1945 mama sa Cazacu Maria Nicolae, născută în 1904, a fost condamnată din motive politice la 5 ani privațiune de libertate și deportată din XXXX în Federație Rusă, în baza hotărârii populare a raionului Baimaclia.

Prin decizia Colegiului penal al Judecătoriei Supreme din 04 iunie 1991 mama sa Cazacu Maria a fost reabilitată.

La momentul deportării mamei, averea familiei sale a fost confiscată și era compusă din: casă de locuit construită din chirpici cu dimensiunile L-11,1m, l – 11,95 m, h -2,7 m, acoperită cu șindrilă cu 6 ferestre și 2 uși din lemn; sarai construit din lut pentru animale cu dimensiunile L-18 m, l-4,3 m, h-2,25m, acoperit cu stuf și avea 3 ferestre și 3 uși din lemn; beci cu dimensiunile L-7m, l-4m, h - 2 m, construit din cărămidă roșie; fântână cu acoperiș din lemn, gard din lemn cu dimensiunile L-82,9, l-20 m; 3 cai, 2 boi, 2 vaci, 3 porci, 120 de oi, 80 de găini, 30 de găște, 2 căruțe din fier și o bricică din lemn, plug din fier, două borone pentru cai, cultivator, molotilcă; mobilier de casă: două dulapuri din lemn, două servante din lemn și sticlă.

Din considerentul că paguba materială cauzată în urma represiunilor politice este certă și că mama sa a fost reabilitată, în temeiul Legii cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice, este de părerea că dispune de dreptul de a beneficia de compensația pentru bunurile confiscate.

Informația despre bunurile confiscate care au aparținut familiei sale lipsește atât în Primăria satului Vișniovca, arhiva raională Cantemir, Arhiva Națională, cât și în arhiva Ministerului Afacerilor Interne.

Faptul confiscării bunurilor se confirmă prin actele din arhivă ce s-au păstrat și anume: decizia Judecătoriei populare din Baimaclia, decizia Colegiului penal al Judecătoriei Supreme a Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, din care rezultă cu certitudine lista bunurilor ce au fost confiscate la deportare, precum și declarațiilor martorilor Bessarab Elena, Rotaru Maria și Butnaru Constantin.

Procuratura Generală i-a recomandat să se adreseze în instanța de judecată pentru obținerea actului de confiscare.

Din considerentul că nu dispune de alte căi pentru a obține certificatul care ar confirma confiscarea averii sale, s-a adresat cu prezenta cerere.

Cazacu Nicolae cere constatarea faptului juridic al confiscării averii mamei sale Cazacu Maria, născută în 1904, Cazacu Nicolae la deportare în 1945 a următoarelor bunuri: casă de locuit construită din chirpici cu dimensiunile L-11,1 m, l – 11,95 m. h -2,7 m, acoperită cu șindrilă cu 6 ferestre și 2 uși din lemn; sarai construit din lut pentru animale cu dimensiunile L-18 m, l-4,3 m, h-2,25m, acoperit cu stuf și avea 3 ferestre și 3 uși din lemn; beci cu dimensiunile L-7m, l-4m, h - 2 m. construit din cărămidă roșie; fântână cu acoperiș din lemn, gard din lemn cu dimensiunile L-82,9, l-20 m; 3 cai, 2 boi, 2 vaci, 3 porci, 120 de oi, 80 de găini, 30 de găște, 2 căruțe din fier și o bricică din lemn, plug din fier, două borone pentru cai, cultivator, molotilcă; mobilier de casă: două dulapuri din lemn, două servante din lemn și sticlă (f.d. 2-4).

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 02 mai 2017 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Cazacu Nicolae ca fiind neîntemeiată (f.d. 67, 70-75).

La 04 mai 2017 prin trimitere poștală Cazacu Nicolae a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 02 mai 2017 (f.d. 76), iar la 17 august 2017 prin intermediul factorului poștal a depus apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 88-91).

Curtea de Apel Cahul prin decizia din 09 noiembrie 2017 a respins apelul declarat de Cazacu Nicolae și a menținut hotărârea Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 02 mai 2017 (f.d. 105-114).

În motivarea soluțiilor instanțele de judecată au reținut că Cazacu Nicolae solicită constatarea faptului confiscării averii în urma represiunilor politice, însă identificarea, valorificarea și restituirea bunurilor potrivit legii ține de competența comisiei speciale instituite în acest sens, care nu a fost sesizată de Cazacu Nicolae. Mărimea averii ce urmează a fi restituită, determinarea valorii acesteia și achitarea compensațiilor o apreciază comisia creată de către primăria comunei, municipiului sau consiliul raional pe teritoriul cărora au domiciliat persoanele înainte de a fi supuse represiunii.

Au mai reținut că Cazacu Nicolae nu solicită restituirea valorii bunurilor confiscate, ci solicită constatarea faptului că acestea au fost confiscate familiei Cazacu. Cazacu Nicolae avea dreptul de a se adresa către consiliul raional pe teritoriul căruia a trăit mama acestuia, ca ulterior să prezinte probe pertinente și concludente din care să rezulte care bunuri i-au fost confiscate, însă acesta nu s-a folosit de acest drept. Din probele prezentate rezultă doar faptul că a fost dispusă confiscarea averii, dar din sentința existență nu sunt descrise care bunuri au fost confiscate. Din adresările lui Cazacu Nicolae către organele competente, rezultă că acestea nu dispun de informații cu privire la bunurile confiscate.

Cazacu Nicolae în susținerea acțiunii a prezentat declarațiilor unor martori, care au susținut că la deportarea Mariei Cazacu a fost confiscată toată averea familiei, care include bunurile indicate de apelant/reclamant, însă instanțele de judecată au apreciat aceste declarații ca fiind dubioase, deoarece toți martorii comunică identic despre cantitatea și calitatea bunurilor confiscate de la Maria Cazacu. Nici declarațiile lui Butnaru Constantin nu pot fi reținute, deoarece acesta a indicat că la momentul confiscării averii de la familia Cazacu acesta avea vârsta de 4 ani, iar despre componența averii confiscate cunoaște de la mama sa.

La 29 ianuarie 2018 prin intermediul factorului poștal, Cazacu Nicolae a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs Cazacu Nicolae a indicat că instanțele de judecată au constatat că nu a depus cerere de restituire a bunurilor confiscate către Comisia Specială a Consiliului raional Cantemir, însă în lipsa actului de confiscare a averii și în baza recomandării Procuraturii Generale, dar și Legii nr. 1225 a fost nevoit să se adreseze în instanța de judecată pentru constatarea faptului juridic de confiscare a averii care a aparținut mamei sale.

Curtea de Apel Cahul eronat a constatat că declarațiile martorilor sunt dubioase, în condițiile în care acești martori au vârsta în jur de 90 ani, sunt bolnavi și imobilizați.

Instanțele de judecată nu au explicat în actele judecătorești emise din care considerente au derogat de la practica bine stabilită de Curtea Supremă de Justiție.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copie de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 27 februarie 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copie respective.

Prin referința depusă la 16 martie 2018 prin intermediul oficiului poștal reprezentantul Consiliului raional Cantemir Savva Natalia a solicitat respingerea recursului, invocând că Cazacu Nicolae nu s-a adresat cu cerere de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora prin achitarea de compensații comisiei speciale constituită prin act administrativ de către autoritatea executivă a raionului Cantemir.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de Cazacu Nicolae în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de reprezentantul Consiliului raional Cantemir Savva Natalia, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 01 decembrie 2017 Curtea de Apel Cahul a expediat în adresa lui Cazacu Nicolae copia deciziei din 09 noiembrie 2017 (f.d. 115), care a fost recepționată de recurent la 11 decembrie 2017, conform avizului de recepție anexat la materialele pricinii (f.d. 120), fapt ce denotă că recursul declarat la 29 ianuarie 2018 este depus în interiorul termenului de 2 luni acordat de legiuitor.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost semnat de Cazacu Nicolae, recurentul fiind partea în proces care a declanșat acțiunea, astfel încât temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă nu are incidență.

În conformitate cu art. 433 lit. d) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, instanța de recurs relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate *supra*, instanța de recurs conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate de art. 433 lit. b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, Completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul statuează că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că în cererea de recurs depusă de Cazacu Nicolae nu este indicat nici un temei de declarare a recursului prevăzut la art. 432 Codul de procedură civilă.

Totuși, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, Cazacu Nicolae a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanța de apel nu este suficient de fundamentată.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că instanța de apel și prima instanță au examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate au emis hotărâri legale, iar argumentele invocate de Cazacu Nicolae în cererea de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Cazacu Nicolae se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton